

רווח הון

הוני או פירותי, הטלת המס, הגדרות

חשובות ושיעור המס

שלמה טבח, עו"ד (רו"ח)

לשעבר מנהל תחום רכז בכיר

בפקיד שומה למפעלים גדולים

רשות המסים בישראל

SHLOMO@TABACH.CO.IL

050-6209932

נושאים

- הכנסה חייבת
- הכנסה פירותית מול הכנסה הונית (רווח הון)
- הגדרות ועקרונות חשובים בחלק ה' לפקודה
- הטלת המס סעיף 89
- שיעורי המס

הכנסה חייבת

הכנסה חייבת

הגדרת "הכנסה חייבת" בסעיף 1 לפקודה:

"הכנסה לאחר הניכויים, הקיזוזים והפטורים שהותרו ממנה לפי כל דין":

הכנסות	xxx	הכנסות פירותיות לפי חלק ב' והכנסות הוניות לפי חלק ה'
ניכויים- הוצאות	(xxx)	סעיפים 17-27 ו- 30-32
פטורים	(xxx)	סעיף 9
קיזוז הפסדים	(xxx)	סעיפים 28-29 וסעיף 92
הכנסה חייבת	xxx	

הכנסה פירותית

מול

הכנסה הונית

הכנסה פירותית מול הכנסה הונית

העקרון הבסיסי

- מכירת "הפרי" או "העץ"

הכנסה פירותית

- ממוסה לפי חלק ב' לפקודה בסעיפים : 2-8
- מדובר בהכנסה מחזורית בדרך כלל
- תשואה הנובעת מנכסי הון
- מדרגות מס פרוגרסיביות לגבי יחידים ועצמאים
- מס חברות בשיעור אחיד על חברות

הכנסה פירותית מול הכנסה הונית

הכנסה הונית

- מכירת מקור המניב את ההכנסה.
- מיסוי רווחי הון נקבע בשתי מערכות שונות:
 - חלק ה' לפקודת מס הכנסה דן ברווח הון ממכירת "נכס"- סעיפים 88-101 לפקודה
 - חוק מיסוי מקרקעין דן במס החל על מכירת מקרקעין בישראל או זכויות באיגוד מקרקעין (שבח=רווח הון ממכירת מקרקעין)
- ייחודו של המס על רווח הון לעומת מס על הכנסה פירותית הוא בכך שמבוצעת הפרדה בין רווח ההון הריאלי לבין רווח ההון האינפלציוני שכיום אינו ממוסה

הכנסה פירותית מול הכנסה הונית

הכנסות הוניות

- חברות- "רווח הון ריאלי" – מס חברות
- יחידים- "רווח הון ריאלי":
 - עד 31/12/02 ("המועד הקובע") – מס שולי
 - מ- 1/1/03 עד 31/12/11 – 20% (או 25% לגבי "בעל מניות מהותיים")
 - מ- 1/1/12 ("מועד השינוי") – 25% (או 30% לגבי "בעל מניות מהותיים")

הכנסה פירותית מול הכנסה הונית

• סעיף 88 לפקודה ממעט מהגדרת "נכס" – חלופה 4 :

"זכויות במקרקעין וזכויות באיגוד כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963, שעל מכירתם מוטל מס שבח או שהיה עשוי להיות מוטל אילולא הפטור לפי החוק האמור".

• ס' 89(ג) לפקודה :

"ריווח ממכירת נכס העשוי להתחייב במס, הן לפי הפרק הראשון לחלק ב' והן לפי חלק זה... יראוהו כחייב במס לפי הפרק הראשון לחלק ב' בלבד".

הכנסה פירותית מול הכנסה הונית

• ס' 50(א) לחוק מיסוי מקרקעין קובע:

”מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד שהריוח מהן נתון לשומה על פי הפרק הראשון לחלק ב' לפקודת מס הכנסה תהא פטורה ממס”.

הגדרות ועקרונות חשובים בחלק ה' לפקודה

מהו "נכס"

**דגש- רק כאשר ישנה "מכירה" של "נכס" ע"פ ההגדרות העסקה
יחול אירוע מס והעסקה תחויב במס**

הגדרת "נכס"

- הגדרה רחבה מאוד!!!
- "כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין, וכל כל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, והכל בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל, למעט..."
- למעשה כל רכוש מוחשי או בלתי מוחשי בין בישראל ובין בחו"ל נכלל בהגדרת נכס.

מהו נכס?

הגדרת "נכס" - המשך

- "למעט" - ישנם ארבעה מקרים הממועטים מההגדרה:

1. **מטלטלין לשימוש אישי** - כל המטלטלין שהם לשימוש אישי ליחיד או לבני משפחתו כגון: מכונת כביסה, מכונת פרטית וכיוצ"ב. אולם מכירת מקרקעין או נכס בלתי מוחשי לשימוש אישי כן חייבת במס רווח הון מכיוון שהם אינם מהווים מטלטלין לדוגמא: מכירת דירת נופש בחו"ל לשימוש אישי חייבת במס רווח הון ואינה ממועטת מהגדרת נכס
2. **מלאי עסקי** - מלאי כהגדרתו בסעיף 85 הנמכר במהלך העסקים הרגיל ממוסה לפי סעיף 2(1) ולכן ממועט מהגדרת נכס
3. **זכות חזקה במקרקעין לצרכי מגורים** - זכות חזקה בלבד ולא זכות בעלות במקרקעין כגון דמי מפתח - זכויות של דייר מוגן שהשתמש בנכס למגורים

מהו נכס?

הגדרת "נכס" - המשך

- "למעט" - ישנם ארבעה מקרים הממועטים מההגדרה:

4. **זכויות במקרקעין וזכויות באיגוד מקרקעין בישראל** שחייבות במס לפי חוק מסמ"ק. החוק חל על מקרקעין בישראל ועל כן מקרקעין בישראל ממועטים מהגדרה. מקרקעין בחו"ל לא ממועטים ולכן יחויבו במס רווח הון.

הגדרת "מכירה"

הגדרת "מכירה"

- הגדרה רחבה מאוד
- "לרבות חליפין, ויתור הסבה, העברה, הענקה, מתנה, פדיון וכן כל פעולה או אירוע אחרים שבעקבותם יצא נכס מרשותו של אדם אך למעט הורשה"
- גם גניבה ושריפה מהווים מכירה
- העברת נכסים על ידי בני זוג על פי פסק דין במסגרת הליך גירושין לא תיחשב כמכירה (החלטת מיסוי משנת 2014)

הגדרת "תמורה"

הגדרת "תמורה"

- המחיר בין קונה מרצון למוכר מרצון
- מחיר השוק כשהנכס נקי משעבודים, עיקולים, חובות, משכנתא וכו'
- במקרים בהם התמורה בפועל שונה משווי השוק נתייחס לתמורה שבפועל רק אם מתקיימים שני התנאים הבאים:
 - אין יחסים מיוחדים בין הצדדים כגון קרובים, חברה ובעל שליטה, חברות קשורות
 - פ"ש שוכנע שהתמורה נקבעה בתום לב
- במידה והתנאים לא מתקיימים התמורה תהיה שווי שוק ולא המחיר שנקבע בין הצדדים

הגדרת "תמורה"

הגדרת "תמורה" - הערות

- יש להפחית מהתמורה הוצאות מכירה כגון: פרסום תיווך הובלה עו"ד וכו'
- תמורה במט"ח - יש להמיר לשקלים לפי שער יציג ליום המכירה או ביום קבלת התשלום כמוקדם
- התמורה נקבעת לפי שווי הנכס ביום המכירה. אם התקבול בפועל מתקבל במועד מאוחר מיום המכירה וצובר ה"ה וריבית הכנסות המימון לא יהיו חלק מהתמורה אלא יחויבו כהכנסה פירותית
- **פס"ד ריזמן** - מועד אישור המכירה ע"י האסיפה הכללית הוא יום המכירה

הגדרת "מחיר מקורי"

הגדרת "מחיר מקורי"

- בדרי"כ המחיר ששולם בעד הנכס
- עקרון רציפות המס- כאשר הנכס הגיע לאדם ע"י העברה שלא חויבה במס או שלא היה אירוע מס כגון: ירושה או מתנה מקרוב המוכר יכנס לנעלי המעביר ויתייחסו לעלות המקורית של הנכס בידי המעביר.
- קיימות 6 אפשרויות לקביעת המחיר המקורי:
 1. נכס שנקנה- המחיר שעלה לרוכש
 2. נכס שהתקבל בחליפין- שווי שוק של הנכסים במועד החליפין
 3. נכס שהתקבל במתנה

הגדרת "מחיר מקורי"

הגדרת "מחיר מקורי"

3. נכס שהתקבל במתנה :

- א עד 3.12.1951 לא היה מיסוי הוני בישראל. במכירת נכס שהתקבל במתנה לפני תאריך זה המחיר המקורי יחושב לפי שווי השוק בעת קבלת המתנה
- ב בין 3.12.1951 לבין 31.3.1968 חל מיסוי הוני אך מתנה לא נכללה בהגדרת מכירה ולכן תהיה כניסה לנעלי המעביר.
- ג כיום משנת 1968 והלאה מתנה נכללת בהגדרת מכירה, אך מתנה לקרוב או בתום לב פטורה לפי סעיף 97 ולכן:
 - אם המתנה התקבלה מקרוב או בתום לב והיתה פטורה ממס לפי סעיף 97 בעת המכירה תהיה כניסה לנעלי המעביר לענין המחיר המקורי
 - אם המתנה התקבלה שלא מקרוב הרי שנותן המתנה התחייב במס במועד נתינתה ולכן בעת המכירה המחיר המקורי יהיה שווי שוק ביום קבלת המתנה לסיכום : בעת מכירת נכס שהתקבל במתנה יש לבדוק את תאריך קבלת המתנה ולפי זה לקבוע את המחיר המקורי

הגדרת "מחיר מקורי"

הגדרת "מחיר מקורי"

4. נכס שהתקבל בירושה :

א- עד 31.3.1981 ירושה היתה חייבת במס (חל מס עזבון שחושב לפי שווי שוק של הנכסים) ולכן במכירת ירושה שהתקבלה לפני תאריך זה המחיר המקורי יהיה שווי שוק בעת ההורשה או המחיר שנקבע לצורך מס עזבון

ב- כיום משנת 1981 והלאה ירושה ממועטת מהגדרת מכירה ואינה מהווה אירוע מס כלל ולכן בעת מכירת נכס שהתקבל בירושה לאחר תאריך זה ישנה כניסה לנעלי המוריש והמחיר המקורי יהיה העלות בידי המוריש

לסיכום : במכירת נכס שהתקבל בירושה יש לבדוק את תאריך קבלת הירושה ולפעול בהתאם

הגדרת "מחיר מקורי"

הגדרת "מחיר מקורי"

5. נכס שיוצר על ידי הנישום- המחיר המקורי יהיה הסכום שהוציא הנישום ליצירת הנכס ולא שווי שוק
6. במקרה בו הגיע הנכס לנישום בכל דרך אחרת המחיר המקורי יהיה הסכום שהוציא הנישום לקבלת הנכס

הגדרת "מחיר מקורי"

הגדרת "מחיר מקורי"

למחיר המקורי יש להוסיף:

- הוצאות שהוצאו עד להפעלת הנכס כגון תיווך הובלה וכו'
- הוצאות להשבחת הנכס. לדוגמא הוספת מנוע במכונה
- הוצאות אחזקה שלא הותרו בניכוי בעבר לדוגמא הוצאות שלא הוכרו מכוח התקנות שבסעיף 31 לפקודה
- פס"ד כימוביל- הוצאות שוטפות כגון דלק ביטוח ורישוי אין להוסיף למחיר המקורי של הנכס; הוצאות שוטפות בעלות אופי הוני כגון פחחות וצבע יווספו למחיר המקורי של הנכס במידה ולא הותרו בניכוי בעבר.

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" ו"פחת"

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" (י.מ.מ) ו"פחת"

- **י.מ.מ**- המחיר המקורי של הנכס לאחר ניכוי סכומי הפחת
- **פחת**- הסכומים הניתנים לניכוי לגבי נכס לפי סעיף 21 וכן סכומים שהופחתו מההכנסה החייבת בפועל
- בפס"ד שונים נדון המקרה בו הנישום לא תבע פחת במהלך שנות ההחזקה בנכס- האם בעת המכירה יש בכל זאת לנכות את הפחת כלשון ההגדרה "סכומים הניתנים לניכוי" או שלפי עקרון מס אמת יש לנכות בעת המכירה רק פחת שנוכה בפועל בעבר.

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" ו"פחת"

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" (י.מ.מ) ו"פחת"

• פס"ד PIV PV (עליון):

- כאשר הנישום דיווח כדין על ההכנסה המופקת מהנכס ושילם את המס המתחייב ויוכיח שלא נוכה מלוא הסכומים הניתנים לניכוי מחמת אי ידיעה או מחמת טעות יחושבו בעת המכירה רק סכומי הפחת שנוכו בפועל בעבר
- כאשר הנישום לא דיווח כדין על ההכנסה שהפיק מהנכס- נמנע מלמסור דיווח או שמסר דיווח המעלים חלק ממנה, בין אם לא חויב במס הכנסה ובין שנערכה לו שומה על ההכנסות הרי שהנישום לא יהיה רשאי לטעון שלא ניכה את מלוא הפחת האפשרי בעבר לו היה מוסר דיווח אמת ולגביו יש להתחשב בעת המכירה במלוא סכומי הפחת שניתן היה לנכות.
- למרות שפסק הדין חל דן בסוגיה מסגרת חוק מיסוי מקרקעין הרי שהמסקנה תחול אף לגבי רווח הון היות והדיון זהה

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" ו"פחת"

הגדרת "יתרת מחיר מקוריי" (י.מ.מ) ו"פחת"

דגשים

- פחת מחושב מיום הפעלת הנכס ולא דווקא מיום רכישתו
- מקרקעין- לחשב פחת רק על $2/3$ מהנכס- אין פחת על קרקע
- ניכוי פחת רק אם היה מותר על פי הפקודה- שימש בהשגת הכנסה
- אם היה שיפור בנכס הנמכר או ששולמו הוצאות אחזקה שלא הותרו בניכוי שיש בהן מימד השבחה בחישוב הי.מ.מ יש לחשב פחת בנפרד עבור הנכס מיום הפעלתו ופחת בנפרד עבור ההשבחה מיום ההשבחה ולהוסיף את כל הוצאות ההשבחה שלא הותרו בניכוי. אין פחת על הוצאות אחזקה

הגדרת "רווח הון"

הגדרת "רווח הון"

- הסכום בו עולה התמורה על יתרת המחיר המקורי:

תמורה

(יתרת מחיר מקורי- י.מ.מ)

רווח הון

הגדרת "רווח הון"

הגדרת "רווח הון"

- חישוב י.מ.מ.:

		אחזקה		שיפור		נכס	
		XX		XXX		XXX	מחיר מקורי
		---		(X)		(X)	פחת
סך הי.מ.מ.	+	XX	+	XX	+	XX	י.מ.מ.

- במידה והי.מ.מ. עולה על התמורה מדובר בהפסד הון

הגדרת "סכום אינפלציוני" ו"רווח הון ריאלי"

- לצורך חישוב המס לתשלום יש לפצל את רווח ההון לשני סכומים : סכום אינפלציוני ורווח הון ריאלי

"סכום אינפלציוני"

- משקף רווח שנגרם עקב עליית המדד ומבטא את הרווח הלא ממשי
- קיימות שתי דרכים לחישוב הסכום האינפלציוני :

א. (1- מדד יום הרכישה/מדד יום המכירה) * י.מ.מ

ב. יתרת מחיר מקורי מתואמת (י.מ.מ.מ) בניכוי י.מ.מ

י.מ.מ.מ = מדד יום רכישה/מדד יום המכירה * י.מ.מ

במקרים בהם האינפלציה שלילית לא נחשב סכום אינפלציוני במינוס אלא הסכום האינפלציוני יהיה אפס וכל רווח ההון יהווה רווח הון ריאלי

הגדרת "סכום אינפלציוני" ו"רווח הון ריאלי"

אופן הצמדת הי.מ.מ

1. הצמדת המחיר המקורי של הנכס לשיעור עלית המדד מיום הרכישה ועד יום המכירה
2. כאשר ישנן הוצאות השבחה יש להצמיד את יתרת המחיר המקורי שלהן לשיעור עלית המדד מיום ההשבחה ועד ליום המכירה
3. כאשר ישנן הוצאות אחזקה שלא הותרו בניכוי יש להצמיד רק חצי מהן מיום רכישת הנכס ועד ליום המכירה. כמו כן יש להפחית מהתוצאה את כל הוצאות האחזקה

הגדרת "סכום אינפלציוני" ו"רווח הון ריאלי"

דגשים

- כאשר תוצאת המכירה היא הפסד אין חישוב סכום אינפלציוני-ההפסד כולו ניתן לקיזוז מרווחי הון.
- במידה והסכום האינפלציוני גדול מרווח ההון כל רווח ההון יהווה סכום אינפלציוני ולא יהיה רווח הון ריאלי.

הגדרת "מדד"

- בחישובי רווח הון בקביעת הסכום האינפלציוני יש להתחשב במדד הידוע יום לפני היום המדובר.
- למעשה כאשר תאריך הפעולה הינו מיום 1 לחודש ועד ל- 15 לחודש יש להתחשב במדד של חודשיים לפני חודש הפעולה
- כאשר תאריך הפעולה הינו מה- 16 ועד לסוף החודש יש להתחשב במדד של החודש שקדם לפעולה
- חריג- תושב חוץ שרכש נכס במטבע חוץ רשאי לבקש שיראו את שער המטבע שבו נרכש הנכס כמדד. במקרה זה יש לחשב סכום אינפלציוני לפי השינוי במדד וסכום אינפלציוני לפי השינוי בשער החליפין ולבחור את הגבוה מביניהם.

הגדרת "יום הרכישה"

- הגדרת יום הרכישה- היום שבו בדרך כלשהי הגיע הנכס לידי הנישום או שהנישום נעשה זכאי לו, לפי המוקדם.
- ישנם שני חריגים לגבי מתנה וירושה שהם בשנים מסוימות יש כניסה לנעלי המעביר ואז יום הרכישה יהיה היום בו המתנה או הירושה נקנו בידי נותן המתנה או המוריש.
- החריגים :
- **לגבי מתנה**- מתנה שהתקבלה עד 31.3.1968 וכן מתנה שהתקבלה לאחר מכן בפטור ממס.
- **לגבי ירושה**- ירושה שהתקבלה לאחר 31.3.1981

הגדרת "יום הרכישה"

- יום הרכישה רלוונטי לגבי חישוב הסכום האינפלציוני וחלוקה יחסית של רווח ההון הריאלי
- יש להדגיש כי במקרים בהם יום הפעלת הנכס שונה ממועד רכישתו אזי לגבי חישוב הסכום האינפלציוני וחלוקת הרווח הריאלי בצורה יחסית יש להתחשב ב"יום הרכישה" ואך ורק לשם חישוב הפחת נתחשב ביום הפעלת הנכס.

הגדרת "יום הרכישה"

הערה

- כאשר נמכר נכס שהתקבל במתנה עד 3.12.1951 הרי שלגבי המחיר המקורי אין כניסה לנעלי המעביר ומתחשבים בשווי שוק ביום קבלת המתנה, אך לגבי יום הרכישה כן תהיה כניסה לנעלי המעביר ויש להתייחס ליום הרכישה בידי נותן המתנה.
- הסיבה - עד לתאריך זה לא הוטל מס כלל על רווחי הון כך שהמחוקק "בא לקראת הנישום" הן מבחינת המחיר המקורי והם מבחינת יום הרכישה
- ביתר המקרים של מתנה וירושה ישנה התאמה מלאה בין יום הרכישה והמחיר המקורי לענין כניסה או אי כניסה לנעלי המעביר

הגדרת "רווח הון ריאלי"

- רווח הון ריאלי- רווח ההון בניכוי הסכום האינפלציוני

סעיף 89 הטלת המס

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(א)

- הסעיף קובע: "דין תמורה כדין הכנסה לפי סעיף 2 ודין רווח הון כדין הכנסה חייבת והכל בשינויים המחוייבים".
- כלומר, הסעיפים שמתייחסים להכנסות פירותיות יחולו גם על רווח הון אלא אם משתמע אחרת

דוגמאות:

- סעיף 9(5)(ב) מעניק פטור לנכה 100% ועיוור על כל הכנסה חייבת שהפיקו. רווח הון נכלל בגדר הכנסה חייבת לפי סעיף 89(א) כך שנכה יוכל לקבל פטור על רווח הון

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

דוגמאות:

- סעיף 9(5)(ב) מעניק פטור לנכה 100% ועיוור על כל הכנסה חייבת שהפיקו. רווח הון נכלל בגדר הכנסה חייבת לפי סעיף 89(א) כך שנכה יוכל לקבל פטור על רווח הון
- סעיף 9(2) מעניק פטור למוסד ציבורי על כלל הכנסותיו למעט הכנסות מסוימות. רווח הון נכלל בגדר הכנסה חייבת מכוח סעיף 89(א) ולפיכך על רווח הון בידי מוסד ציבורי יחול פטור ממס לפי סעיף 2(9)
- בפס"ד מועצה מקומית יהוד נקבע כי רווח הון בידי מוסד ציבורי אכן פטור ממס

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ב) - החבות במס

- כמו בסעיף 2 רישא נקבעה בסעיף זה שיטת המס לגבי רווחי הון :
- סעיף 89(ב)(1) - תושב ישראל - השיטה הפרסונאלית, חייב במס על רווח הון בין אם הופק בישראל ובין אם הופק מחוץ לישראל
- סעיף 89(ב)(2) - תושב חוץ - השיטה הטריטוריאלית, חייב במס בישראל רק כאשר רווח ההון הופק בישראל
- סעיף 89(ב)(3) - קביעת מקום הפקת רווח ההון -

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ב)- החבות במס

- סעיף 89(ב)(3)- קביעת מקום הפקת רווח ההון
- בדומה לסעיף 4א הקובע את מקום הפקת ההכנסה לגבי הכנסות פירותיות, סעיף זה קובע באילו מקרים רווח הון יחשב כנצמח בישראל:

- א אם הנכס נמצא בישראל
- ב אם הנכס נמצא בחו"ל אך הוא מהווה בעיקרו (מעל 50%) זכות במישרין או בעקיפין לנכס או מלאי בישראל וכן זכות בעקיפין לזכות במקרקעין בישראל. מכירה של זכות במישרין במקרקעין בישראל מחויבת במס שבת. החיוב בישראל יהיה רק לגבי חלק יחסי מהתמורה הנובע מהרכוש שנמצא בישראל

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ב)- החבות במס

• סעיף 89(ב)(3)- קביעת מקום הפקת רווח ההון (המשד)

- ג- מניה או זכות למניה בחבר בני אדם תושב ישראל ע"פ הגדרת תושב ישראל בסעיף 1 לפקודה. כלומר רווח הון ממכירת מניות של חברה תושבת ישראל נחשב כהופק בישראל גם אם המניות נסחרות בבורסה בחו"ל וגם אם אין לחברה כלל נכסים בישראל
- ד- סעיף ממוקד יותר מ- 89(ב)(3)(ב) ומתייחס לזכות בחבר בני אדם תושב חו"ל שבאמצעותו מוחזק נכס בישראל. כגון מניות של חברה זרה כשבבעלות החברה נכסים בישראל. החיוב בישראל יהיה רק לגבי חלק יחסי מהתמורה הנובע מהרכוש שנמצא בישראל

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ב) - החבות במס

- סעיף 89(ב)(3) - קביעת מקום הפקת רווח ההון (המשד)

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ג)

- הסעיף קובע שבמצב שבו רווח ממכירת נכס יכול להתחייב גם במס פירותי לפי חלק ב' לפקודה וגם במס רווח הון לפי חלק ה' לפקודה יראוהו כחייב במס לפי חלק ב' בלבד. כלומר יש עדיפות למיסוי פירותי על פני המיסוי ההוני.

דוגמאות

- עסקת אקראי במקרקעין בחו"ל או בני"ע תחויב מכוח סעיף 2(1) לפקודה ולא מכוח רווח הון כמכירת נכס
- מכירת פטנט זכויות יוצרים וכו' העומדת בתנאי סעיף 2(9)
- פדיון מניות לפי סעיף 3(ג)

סעיף 89 דין תמורה ודין רווח הון

סעיף 89(ד)

- כאשר חברה או שותפות משלמת פרמיות לביטוח חיים של בעל שליטה או שותף והן בעצמן המוטבות, סעיף 32(10) קובע כי הוצאות הפרמיה אינן מותרות בניכוי. סעיף 89(ד) קובע שאם יתקיים אירוע ביטוח והחברה תקבל סכומים מחברת הביטוח הם יחויבו במס רווח הון, אולם המס ישולם על הסכום שיתקבל בניכוי ההוצאות שלא הותרו בעבר כשהן צמודות למדד

סעיף 89(ה)

- הפרשי הצמדה המתקבלים בפדיון אג"ח או ני"ע מסחרי שההכנסה מהם אינה מהווה הכנסה מעסק או משלח יד יראו אותם כחייבים במס לפי הוראות חלק זה בלבד

שיעורי המס על רווח הון

שיעורי המס על רווח הון

- רווח ההון מתחלק לשני מרכיבים : סכום אינפלציוני ורווח הון ריאלי
- סעיפים 91(א) - 91(ג) מפרטים את שיעורי המס ליחיד ולחברה

שיעורי המס על רווח הון

סעיף 91(ג)- המס על הסכום האינפלציוני ליחיד ולחברה נחלק לשנים:

- 1. אינפלציוני חייב- הסכום שהיה נחשב כסכום אינפי אילו הנכס היה נמכר ביום 31.12.1993.** סעיף 91(ג) קובע שהמס על האינפי החייב הינו 10%. (יש לבצע שני חישובים- עד ליום המכירה ועד ליום 31.12.93)
- 2. אינפלציוני פטור- הסכום האינפי ש"נצבר" החל מיום 1.1.1994 פטור ממס-P.N.** לכן במכירת נכס שנרכש מיום 1.1.1994 ואילך כל הסכום האינפי פטור ואילו בנכס שנרכש לפני מועד זה יש לפצל את הסכום לשני מרכיבים.

שיעורי המס על רווח הון

שיעורי המס על רווח הון ריאלי:

לגבי חברה- סעיף 91(א)

- רווח הון ריאלי שנוצר בידי חברה ימוסה כולו במס חברות החל בשנת המכירה ללא הבחנה בין רווח שנצבר לפני המועד הקובע או מועד השינוי.

שיעורי המס על רווח הון

שיעורי המס על רווח הון ריאלי:

לגבי יחיד- סעיף 91(ב) ו- 91(ב1)

- בעבר, **עד ליום 1.1.03**- "המועד הקובע"- יחיד חויב על רווח הון ריאלי במס שולי
- רווח הון שנוצר **לאחר המועד הקובע- 1.1.03** יחויב בשיעור של עד 20% בלבד, אך רווח הון שנצמח לפני המועד הקובע ימוסה במס שולי (במכירות בשנים 2003-2005 היו כללים שונים)
- **החל מיום 1.1.12**- "מועד השינוי" נקבע כי רווח הון שנצבר בידי יחיד מיום זה יחויב במס בשיעור של עד 25%.

שיעורי המס על רווח הון

הערות ודגשים

- בחישוב המס לחברה יש התייחס לשיעור מס החברות לפי סעיף 126(א) שחל בשנת המכירה בפועל: משנת 2018 - 23%.
- בחישוב המס ליחיד כאשר מחשבים מס שולי על רווח ההון הריאלי שנצבר לפני 2003 יש להתחשב במס השולי של הנישום בשנת המכירה ולא בשנת 2003!

שיעורי המס על רווח הון

הערות ודגשים

- מס על רווח הון ריאלי אצל יחיד לאחר המועד הקובע הוא המס השולי בשיעור על עד 20% ולאחר מועד השינוי עד 25%. במידה והנישום נמצא במדרגת מס שולי שנמוכה מ- 20% או 25% נתחשב בה.
- כעקרון לפי סעיף 121 מדרגות המס לגבי הכנסה שאינה מיגיעה אישית- כגון רווח הון מתחילות מ- 31% כך ש"עד 20%" לא רלוונטי. אולם לגבי יחיד שמלאו לו 60 שנה מדרגות המס מתחילות מ-10% גם לגבי רווח הון כך שיתכן שנישום כזה יעמוד במדרגת מס שולי שנמוכה מ- 20%/25% ונתחשב בה

שיעורי המס על רווח הון

הערות ודגשים

- רווח הון אצל נישום שספריו אינם קבילים או כאשר חלה עליו חובה לנהל את ספריו בשיטה הכפולה ולא ניהל אזי כל רווח ההון יהווה רווח הון ריאלי ללא חישוב סכום אינפלציוני
- בסעיף 91(ב1) לגבי פיצול רווח ההון הריאלי בידי יחיד נקבע כי מכירת מוניטין שנצמח בידי יחיד מחושבת באופן שונה מהרגיל.
- מכירת נכס בידי חברה משפחתית- ככלל רווח ההון מיוחס לנישום המייצג והמס ישולם לפי שיעורי המס ליחיד. יש חריג...
- פס"ד בלניקיס (מחוזי)- אין לסטות מנוסחת החישוב הליניארי שנקבעה בחוק וכאשר נכס נרכש לפני 2003 יעשה פיצול גם אם מוכח שמלוא רווח ההון נצבר לאחר 2003.

שיעורי המס במכירת מוניטין

- למוניטין אין הגדרה בפקודה אך הוא הוגדר בפס"ד שרון (עליון):
"מכלול היתרונות שנצברו לעסק בל תכונותיו, שמו הטוב, דימויו, איכות השירותים שהוא מציע ואיכות המוצרים שהוא מספק.
עסק בעל מוניטין משמר את ההרגלים של לקוחותיו לשוב ולפקוד אותו"

- ישנם שני סוגי מוניטין:

- מוניטין שנרכש בעסק

- מוניטין שלא שולם בעדו ונצמח במהלך הפעילות העסקית

- לענין מס מוניטין יחושב לפי השיטה השיורית- ממחיר התמורה ששולמה בעל כל העסק מופחת ערך השוק של יתר הנכסים האחרים והיתרה תהווה את ערך המוניטין.

שיעורי המס במכירת מוניטין

- לפי סעיף 91(ב1) כאשר נרכש נכס בידי יחיד לפני המועד הקובע ולפני מועד השינוי רווח הון הריאלי יפוצל לרווח שנצמח לפני המועד הקובע, עד מועד השינוי ולאחריו אך ישנו חריג: למעט מוניטין שלא שולם בעדו- במכירת מוניטין שנצמח הדין שונה ורווח ההון הריאלי לא יפוצל, לפיכך:

שיעורי המס במכירת מוניטין

1. מכירת מוניטין שנרכש תחויב במס כמו נכס רגיל: סכום אינפי ורווח הון ריאלי לפני המועד הקובע עד מועד השינוי ולאחריו. החל מיום 1.8.03 ישנן תקנות המתירות פחת בשיעור 10% על מוניטין שנרכש
2. מכירת מוניטין שנצמח- נקבע לגבי יחיד כי רווח ההון לא יפוצל למרכיבים וכל רווח ההון יחויב כאילו נצמח ביום המכירה- במכירה משנת 2012 - 25% על כל רווח הון (ההוראה חלה משנת 2003 ולגבי חברה חלה רק עד 2010).
- דגש- במכירת מוניטין שנצמח אין חישוב של סכום אינפלציוני היות והעלות היא 0 שכן המוניטין נצמח כל שכל התמורה מהווה את רווח ההון הריאלי ותחויב ב 25% מס

סעיף 91(ה) - פריסת רווח הון ריאלי

- מאפשר לנישום לבקש שרווח ההון הריאלי יחושב כאילו נבע בחלקים שנתיים שווים.
- פריסת הרווח מאפשרת לנישום להנות ממדרגות מס נמוכות יותר ומנקודות זיכוי שלא נוצלו בשנים קודמות.
- פס"ד טוונטי (עליון) הזכאות לפריסה הינה רק ליחידים בשר ודם ולא לחברות.
- ניתן לפרוס עד 4 שנים אחורה אך לא יותר מ"תקופת הבעלות" (=מס' השנים שהחזיק בנכס לא כולל שנת רכישת הנכס וכולל את שנת המכירה)

סעיף 91(ה) - פריסת רווח הון ריאלי

כדאיות הפריסה :

- כאשר לנישום נ"ז שלא נוצלו בשנים קודמות (שניתן לנצל כנגד הכנסה פסיבית כגון נ"ז לתושב, נסיעות ואישה נטול יכולת ועוד)
- רווח הון ריאלי שנצבר לפני המועד הקובע ובשנים קודמות המס השולי נמוך מהמס השולי בשנת המכירה
- כאשר מדובר בנישום מעל גיל 60 ובשנים שקדמו למכירה המס השולי לא הגיע ל- 20% או ל- 25% לפי הענין

סעיף 91(ו)-שיעור המס במכירת נכסים ישנים

- נכס שנרכש לפני תום שנת המס 1960 (31.3.1961) יהיה זכאי עת מכירת הנכס לשיעור מס מופחת.
- שיעור המס המופחת יחושב על כל רווח ההון (אינפי + ריאלי)
- בעת ביצוע מכירה יש לבצע חישוב של 2 החלופות ולבחור את האופטמלית בניהם.
- במכירה החל משנת 2017 בידי יחיד הינו 25%

סעיף 91(ז)-שיעור המס בהפקעה

- אדם שהפקיעו לו נכס ישלם 50% מסכום המס שחוב כרגיל
- הפקעה חייבת במס משום שנכללת בהגדרת מכירה בין אם התמורה התקבלה בכסף ובין את התמורה התקבלה בווה כסף באמצעות נכס חלופי

תודה רבה על ההקשבה